

Istraživanje poslovnog okruženja u Hrvatskoj

Zagreb, ožujak 2023.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Istraživanje poslovnog okruženja	3
Uvod	3
Metodologija, uzorak i svrha istraživanja	3
Rezultati istraživanja	4
Poslovanje u 2022.	4
Poslovno okruženje	6
Utjecaj institucija na poslovno okruženje	9
Usporedba s regijom	11
Poslovna očekivanja	14
Schengenski prostor, uvođenje eura i EU fondovi	16
Zaključak	18

Istraživanje poslovnog okruženja

Uvod

AmCham Hrvatska okuplja više od 300 američkih, hrvatskih i drugih međunarodnih poduzeća koja zapošljavaju više od 91.000 ljudi u Hrvatskoj. Kao najstarija strana komora u Hrvatskoj, AmCham već 25 godina snažno doprinosi unaprjeđenju poslovanja zagovaranjem najboljih poslovnih praksi i nizom preporuka za pozicioniranje Hrvatske kao privlačne destinacije za ulaganja.

Kao komora koja većim dijelom okuplja strane ulagače u Hrvatskoj, ali i znatan broj hrvatskih poduzeća koji posluju na međunarodnom tržištu, AmCham Hrvatska je proveo istraživanje poslovne klime krajem 2022. Istraživanje među članovima uprava poduzeća dalo je uvid u rezultate poslovanja u 2022., ali i raspoloženje ulagača za buduće aktivnosti.

Metodologija, uzorak i svrha istraživanja

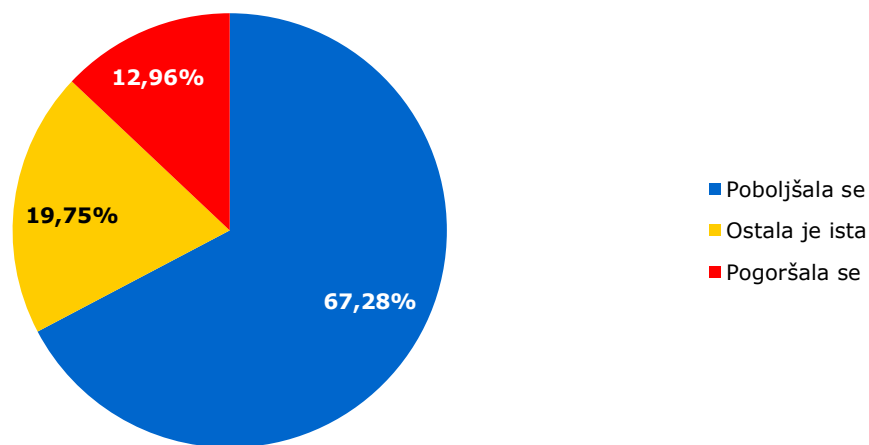
Istraživanje je provedeno u razdoblju od 12. prosinca 2022. do 25. siječnja 2023. na uzorku od 162 članova uprava domaćih i međunarodnih poduzeća u Hrvatskoj. 28% poduzeća koja su sudjelovala u istraživanju prema kriteriju broja zaposlenih u Hrvatskoj pripadaju kategoriji velikih poduzeća te podjednak udio, 28%, srednjih poduzeća. U istraživanju je sudjelovalo i 30% malih poduzeća i 14% poduzeća sa do 9 zaposlenih. U istraživanju je sudjelovao najveći broj poduzeća u prevladavajuće domaćem vlasništvu, 55,5% te 43% poduzeća u prevladavajuće stranom vlasništvu. Svega 1,5% poduzeća nalazi se u mješovitom vlasništvu. Svrha istraživanja bila je utvrditi stavove ispitanika o općem poslovnom okruženju u Hrvatskoj.

Rezultati istraživanja

Poslovanje u 2022.

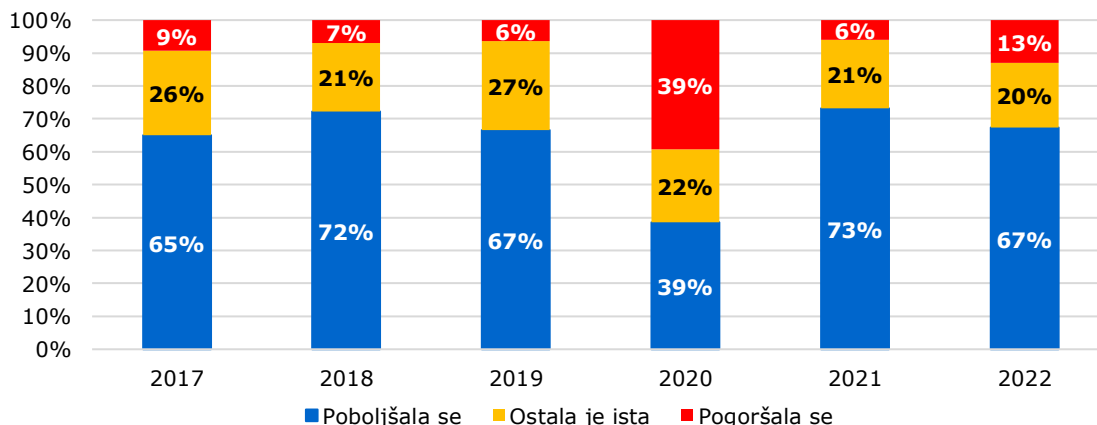
Za 67% ispitanika poslovanje u 2022. bilo je bolje nego u prethodnoj godini. 13% poduzeća bilježi pogoršanje poslovanja, dok za 20% ono je ostalo isto kao i u prethodnoj godini.

Kako se razvijala poslovna situacija Vašeg poduzeća u 2022?

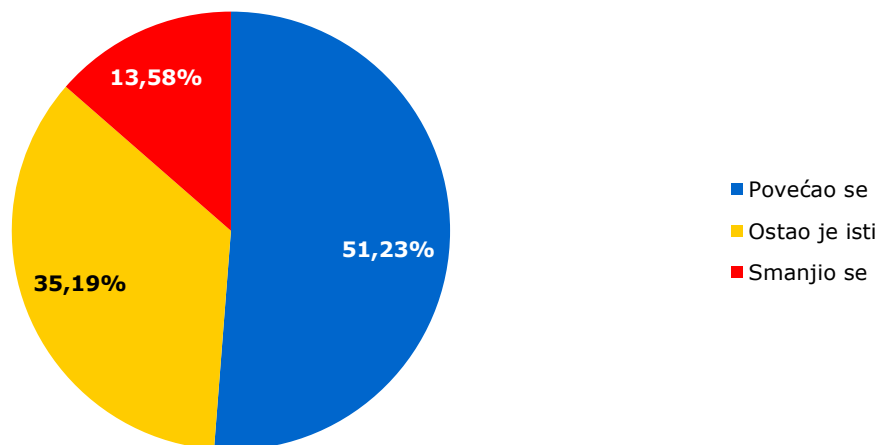
Usporedbom nekoliko prethodnih godina, ukoliko izostavimo 2020. koju je u najvećoj mjeri obilježila pandemija, u 2022. raste broj za poduzeća koja bilježe pogoršanje poslovanja.

Poslovna situacija kroz godine

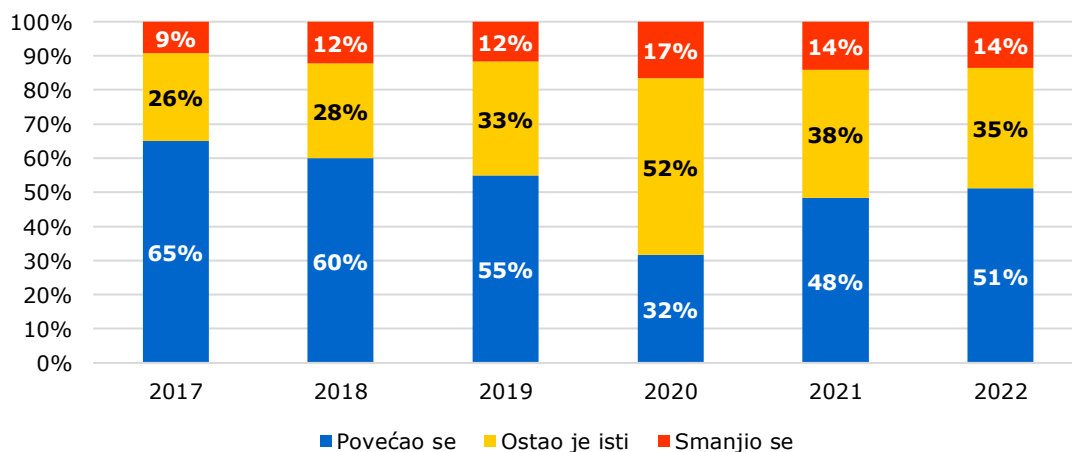
Kod većine ispitanika (51%) rastao je broj zaposlenih, dok je 35% poduzeća zadržao isti broj zaposlenih.

Na koji se način promijenio ukupan broj zaposlenih Vašeg poduzeća u 2022?

U 2022. raste broj poduzeća koja dodatno zapošljavaju u odnosu na prethodnu godinu.

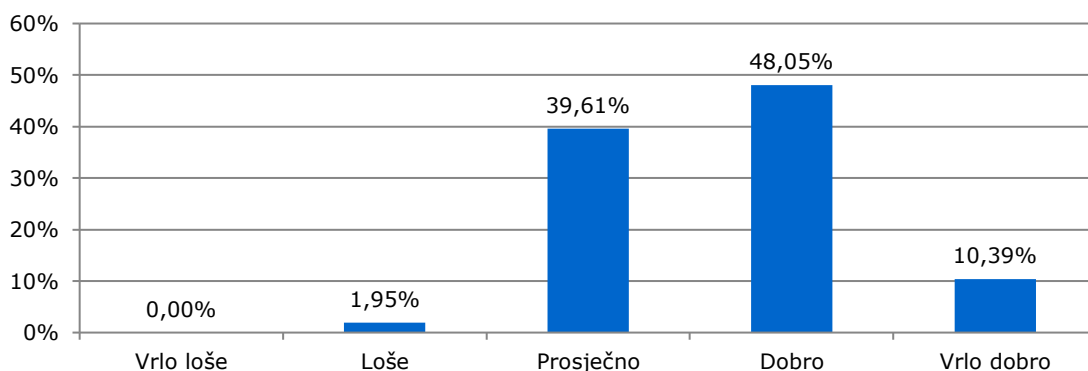
Broj zaposlenih u Hrvatskoj kroz godine

Poslovno okruženje

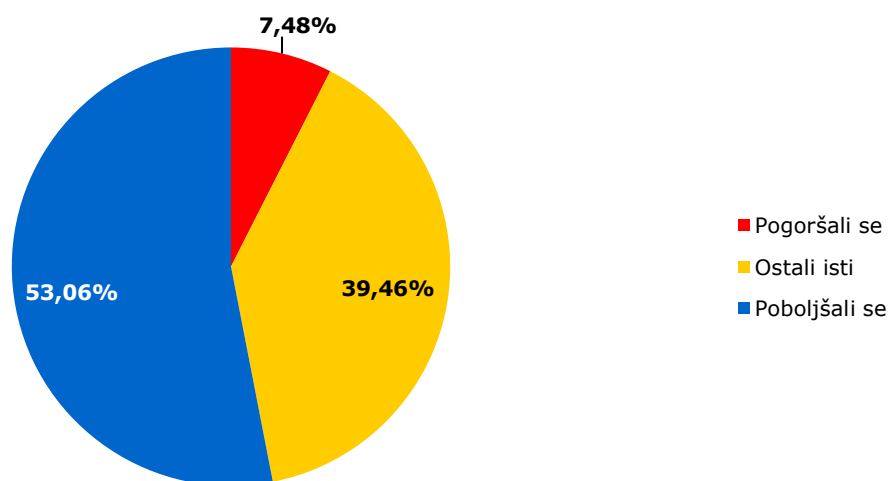
Sveukupno iskustvo poslovanja u Hrvatskoj 59% ispitanika ocjenjuje kao dobro ili vrlo dobro.

Kako biste ocijenili ukupno iskustvo poslovanja Vašeg poduzeća u Hrvatskoj?

Za 53% ispitanika u proteklih pet godina uvjeti poslovanja u Hrvatskoj su se poboljšali, 39% ispitanika smatra da su uvjeti poslovanja ostali isti, dok 7% smatra kako je došlo do pogoršanja uvjeta poslovanja.

Biste li rekli da su se uvjeti poslovanja u Hrvatskoj u posljednjih 5 godina poboljšali, ostali isti ili se pogoršali?

Glavni ograničavajući faktori u poslovanju u 2021.:

- 1) Nedostatak odgovarajuće radne snage
- 2) Oporezivanje rada
- 3) Poremećaj lanca opskrbe (veći troškovi, nestašice i kašnjenja)

Glavni ograničavajući faktori u poslovanju u 2022.:

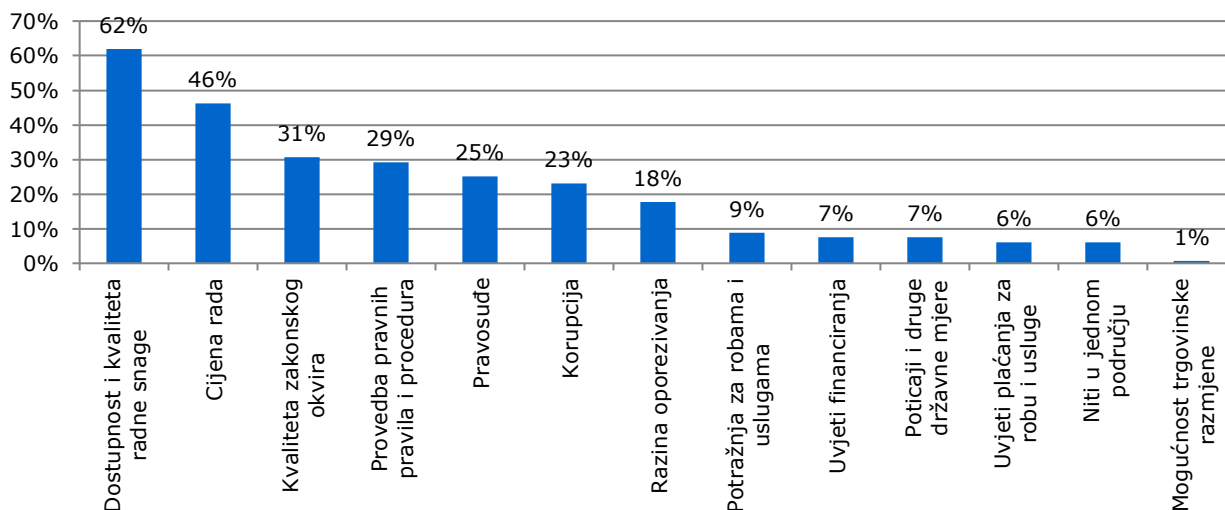
- 1) Inflacija
- 2) Rastući troškovi energenata
- 3) Nedostatak odgovarajuće radne snage

Inflacija i rastući troškovi energenata uopće nisu bili u fokusu gospodarstvenika u 2021., da bi u ovogodišnjem istraživanju zauzeli središnje mjesto kao glavni ograničavajući faktori u poslovanju. Nedostatak odgovarajuće radne snage koji je prethodne godine bio prvom mjestu, sada je zauzeo treće mjesto.

Na pitanje koja su tri najveća problema s kojima se kompanija susrela u posljednjih pet godina ispitanici navode nedostatak odgovarajuće radne snage, duge i kompleksne administrativne procedure te oporezivanje rada. Isti izazovi istaknuti su i u prošlogodišnjem istraživanju.

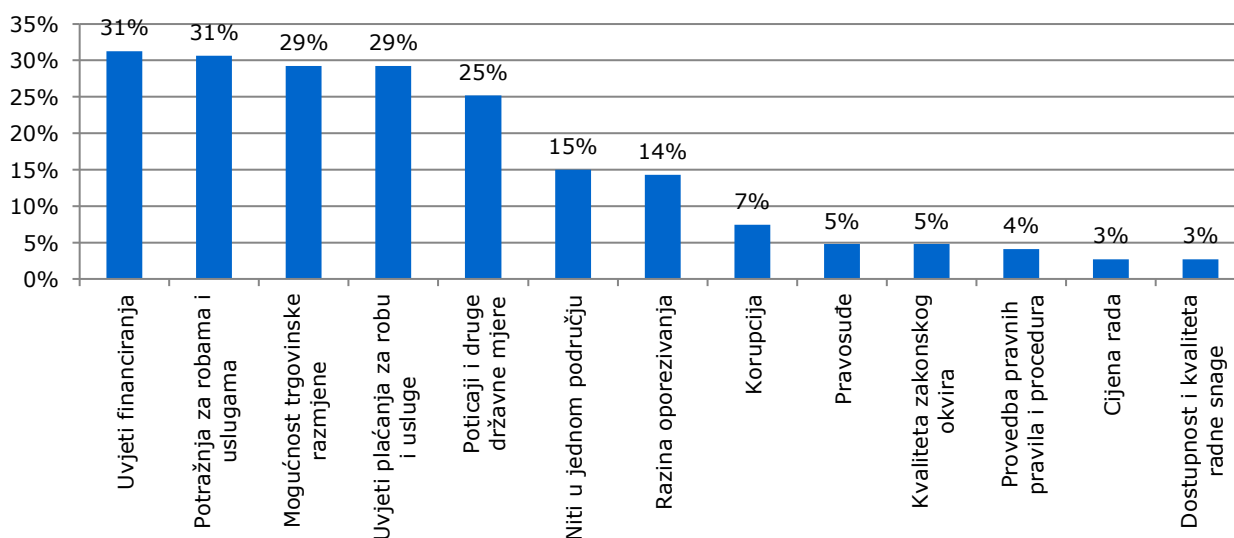
Najveće pogoršanje uvjeta poslovanja u posljednjih pet godina ispitanici vežu uz, dostupnost i kvalitetu radne snage, cijenu rada i kvalitetu zakonskog okvira.

U kojim ste područjima uočili najveća pogoršanja u posljednjih 5 godina? Možete odabrati više odgovora.

Najveća poboljšanja u razdoblju od pet godina ispitanici vide u uvjetima financiranja i povećanoj potražnji za robama i uslugama, mogućnosti trgovinske razmjene i uvjetima plaćanja.

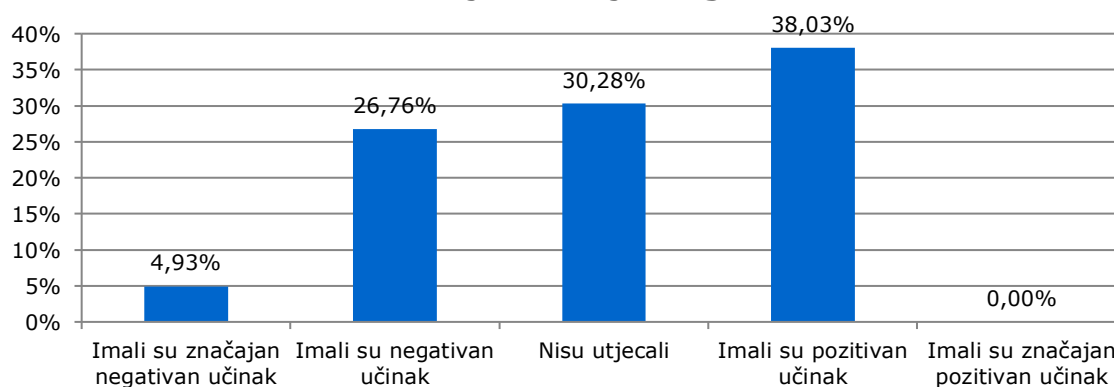
U kojim ste područjima uočili najveća poboljšanja u posljednjih 5 godina? Možete odabrati više odgovora.

Utjecaj institucija na poslovno okruženje

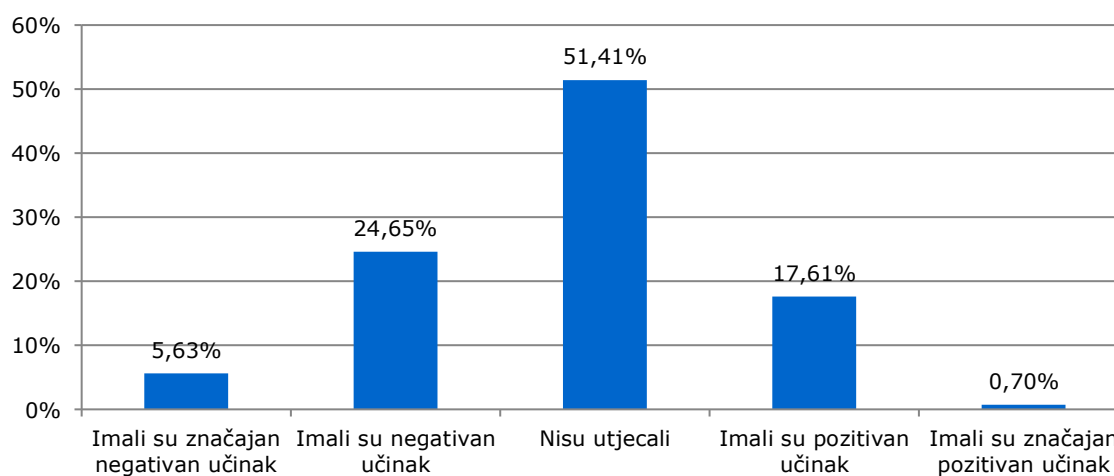
32% ispitanika utjecaj državne administracije na poslovno okruženje vidi kao negativan. Postotak ispitanika koji su utjecaj ocijenili neutralnim iznosi 30%. Postotak ispitanika koji smatraju da su regulativa i aktivnosti državne administracije pozitivno utjecali na uvjete poslovanja iznosi 38%. U posljednje dvije godine dio neutralnih ocjena je prešao u pozitivne.

Na koji su način regulativa i aktivnosti državne administracije utjecale na poslovno okruženje u Hrvatskoj u zadnjih 5 godina?

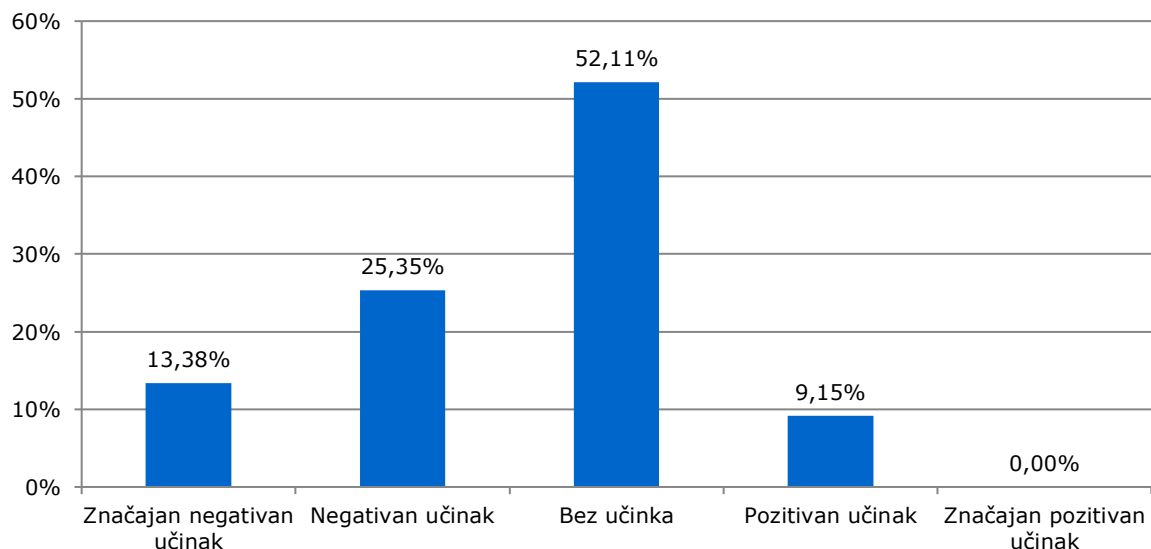
Za većinu ispitanika (51%) regulativa i aktivnosti lokalne administracije nisu imali utjecaj na poslovno okruženje u Hrvatskoj u posljednjih 5 godina.

Na koji su način regulativa i aktivnosti lokalne administracije (gradovi, općine, županije) utjecale na poslovno okruženje u Hrvatskoj u zadnjih 5 godina?

Za razliku od prošlogodišnjeg istraživanja, kada je 57% ispitanika utjecaj hrvatskog pravosuđa na poslovanje ocijenilo je negativnim ili značajno negativnim, u ovogodišnjem istraživanju taj udio se smanjuje na 39%. Na 52% ispitanika hrvatsko pravosuđe nije imalo učinak, za razliku od prošlogodišnjih 41%. Pozitivan učinak hrvatskog pravosuđa bilježi 9% ispitanika, za usporedbu s prošlogodišnjih svega 2%.

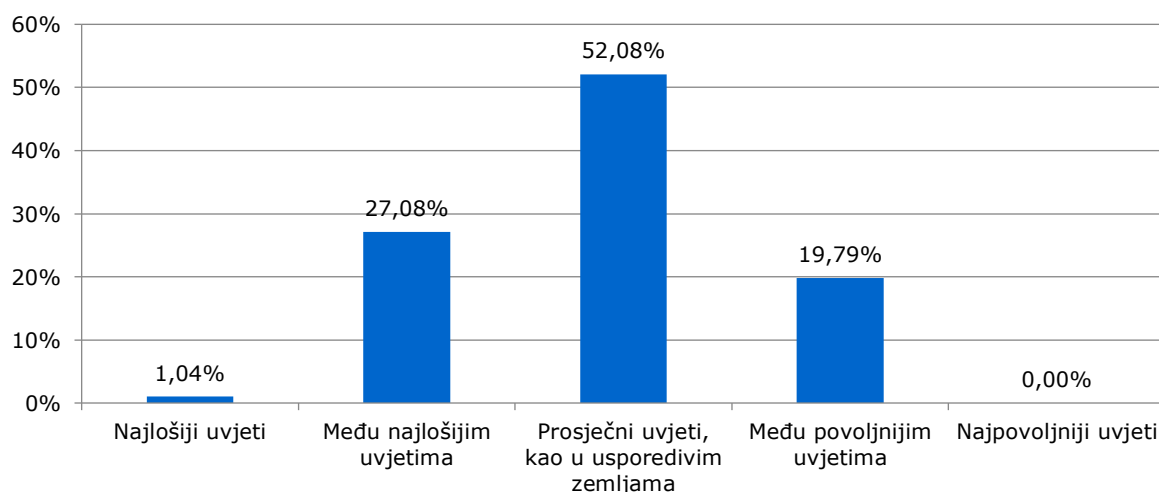
Je li rad hrvatskog pravosuđa izravno utjecao na Vaše poslovanje u posljednjih 5 godina?

Usporedba s regijom

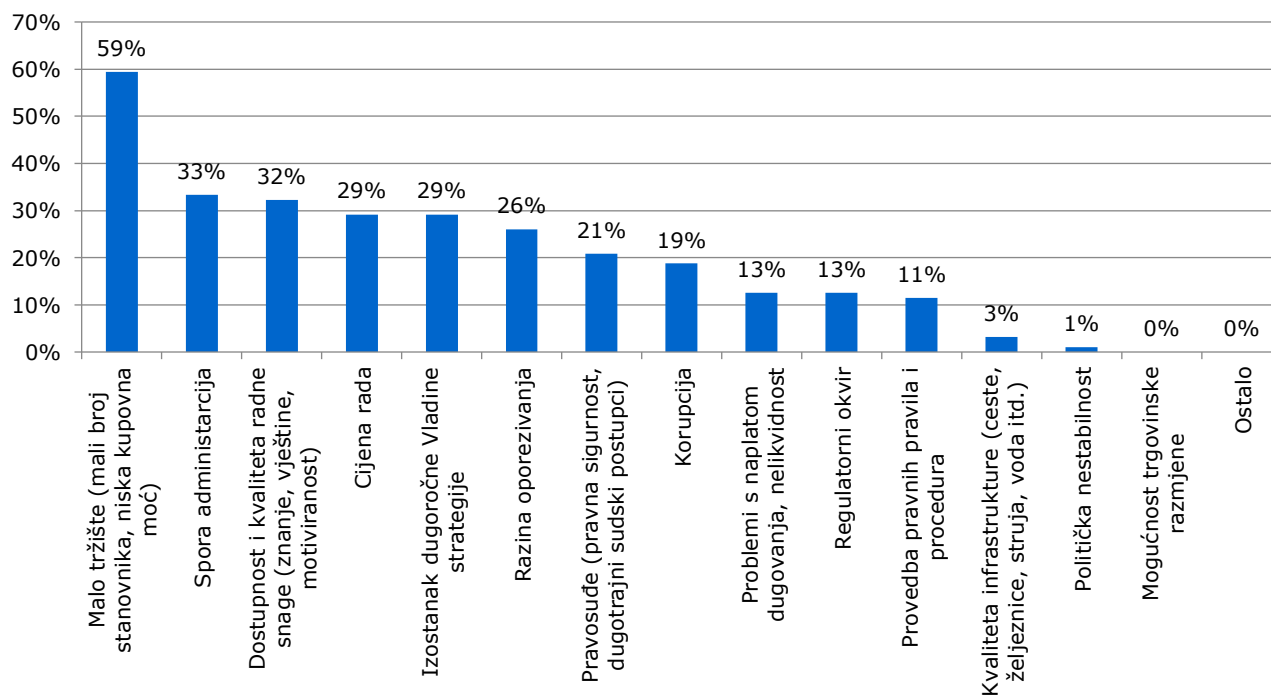
71% ispitanih poduzeća članova AmCham-a djeluje i u drugim državama srednje i istočne Europe, od čega njih 57% djeluje u više od 5 država regije.

Kako biste ocijenili uvjete poslovanja u Hrvatskoj u odnosu spram drugih država u SIE regiji u kojima posluje vaše poduzeće?

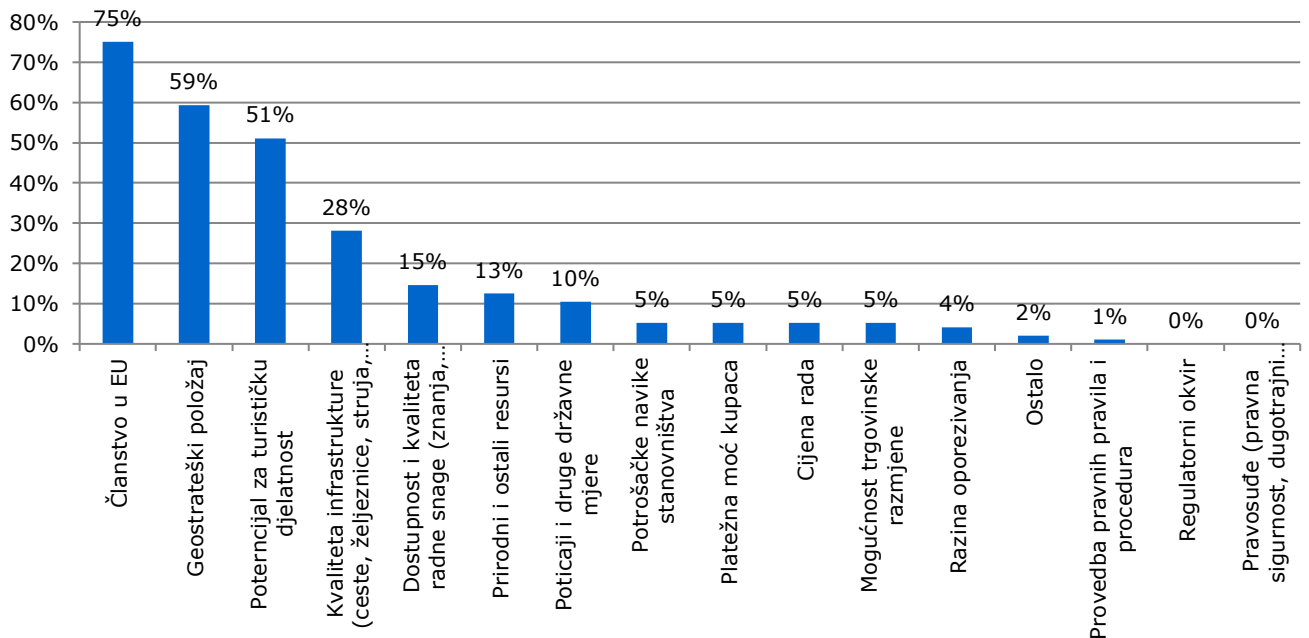
52% ispitanika uvjete poslovanja u Hrvatskoj smatra usporedivim s drugim državama srednje i istočne Europe, 28% smatra ih lošijima, a 20% smatra ih boljima.

Koja biste tri od navedenih problema ocijenili najvećim nedostacima kada je riječ o uvjetima poslovanja u Hrvatskoj, u usporedbi s državama u regiji?

Najveći nedostaci Hrvatske u odnosu na druge države regije odnose se na malo tržište, sporost administracije i dostupnost i kvalitetu radne snage.

Koje tri stvari smatrate prednostima kada je riječ o uvjetima poslovanja u Hrvatskoj u usporedbi s državama u regiji?

Kao najveće prednosti Hrvatske ispitanici izdvajaju članstvo u Europskoj uniji, geostrateški položaj i turistički potencijal zemlje, kao i u prethodnim godinama.

Najveći nedostaci poslovanja u Hrvatskoj u usporedbi s državama SIE:

- 1) Malo tržište
- 2) Sporost administracije
- 3) Dostupnost i kvaliteta radne snage

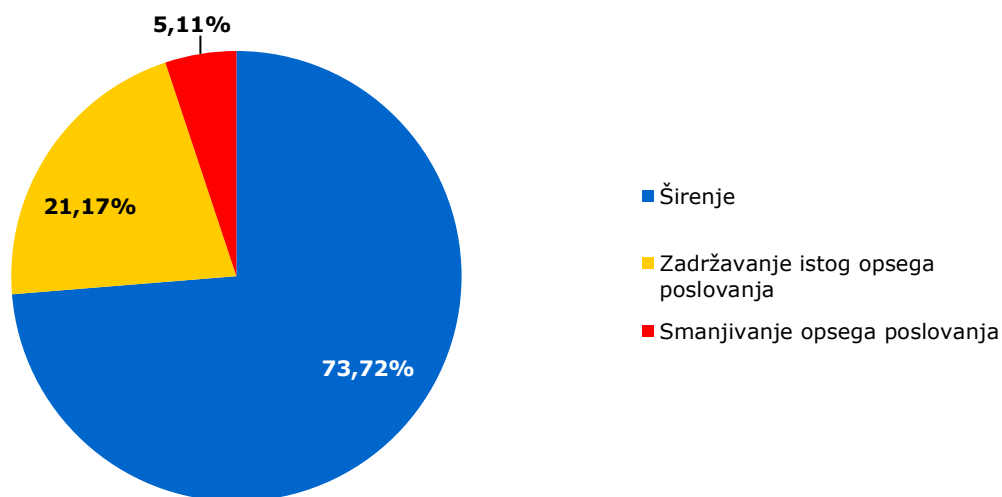
Najveće prednosti poslovanja u Hrvatskoj u usporedbi s državama SIE:

- 1) Članstvo u Europskoj uniji
- 2) Geostrateški položaj
- 3) Turistički potencijal zemlje

Poslovna očekivanja

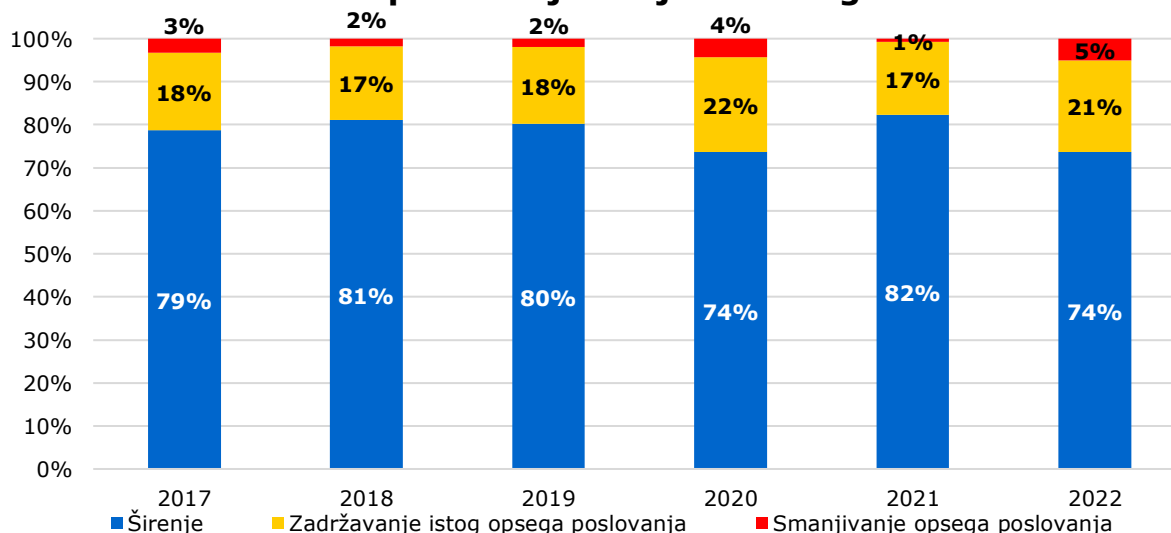
Za nadolazeće razdoblje od tri godine oko 74% poduzeća članica AmCham-a planira širenje poslovanja u Hrvatskoj.

Kakav je plan Vašeg poduzeća za poslovanje u Hrvatskoj u sljedeće tri godine?

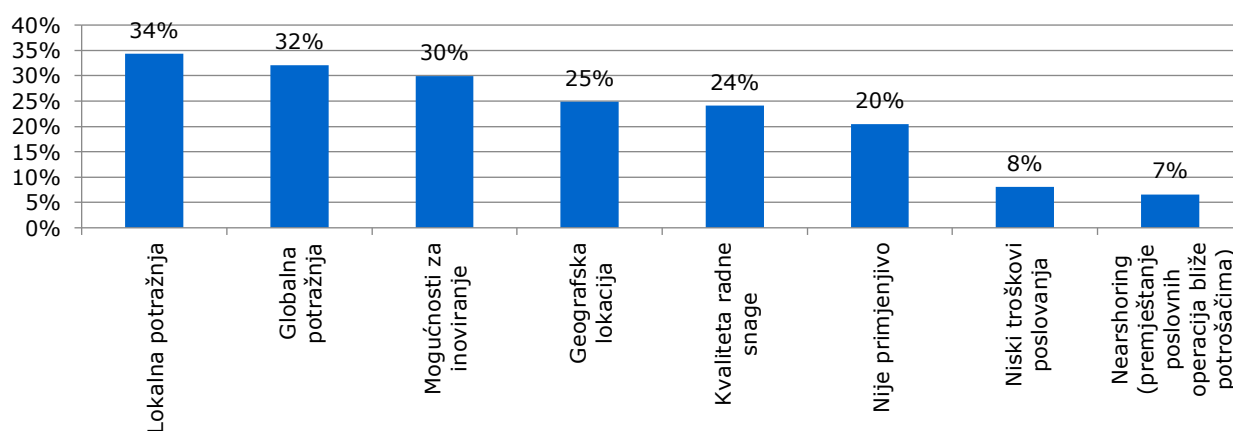

Rezultati za 2022. godinu slični su pandemijskoj 2020. godini što ukazuje na povećani oprez poduzeća i očekivanje mogućih negativnih utjecaja na poslovanje.

Plan za poslovanje u sljedeće tri godine

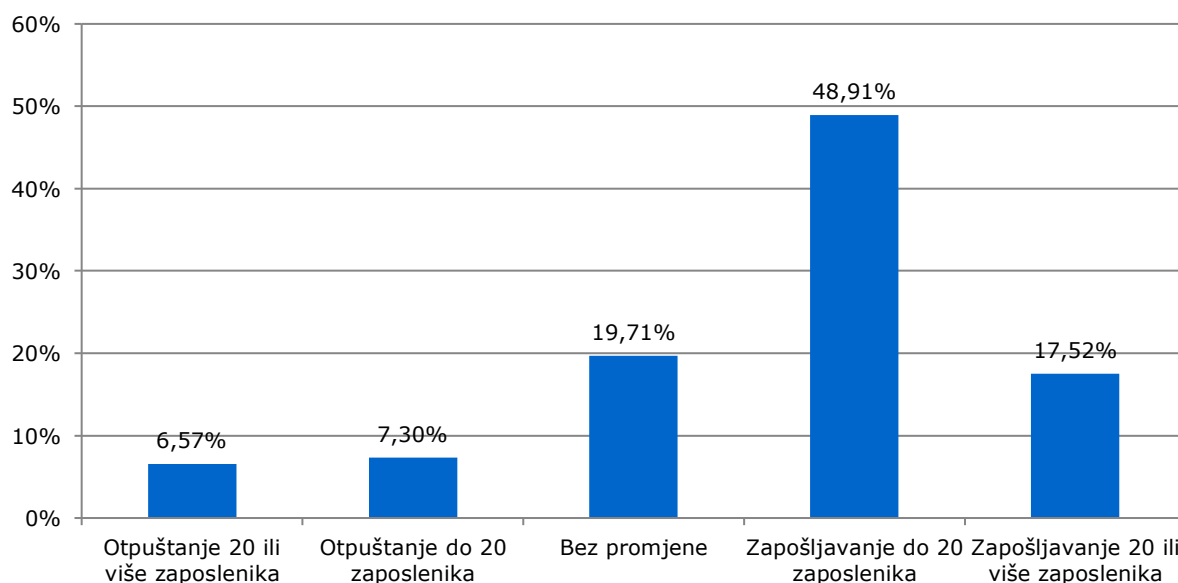

Ukoliko se Vaše poduzeće u Hrvatskoj planira širiti/ulagati, koji su glavni poticaji?

Od poduzeća koja planiraju širenje, većina je vođena domaćom i globalnom potražnjom te prilikama za inoviranje, kao i prethodnih godina.

Planira li vaše poduzeće zapošljavati dodatnu radnu snagu ili otpuštati zaposlenike u sljedeće tri godine?

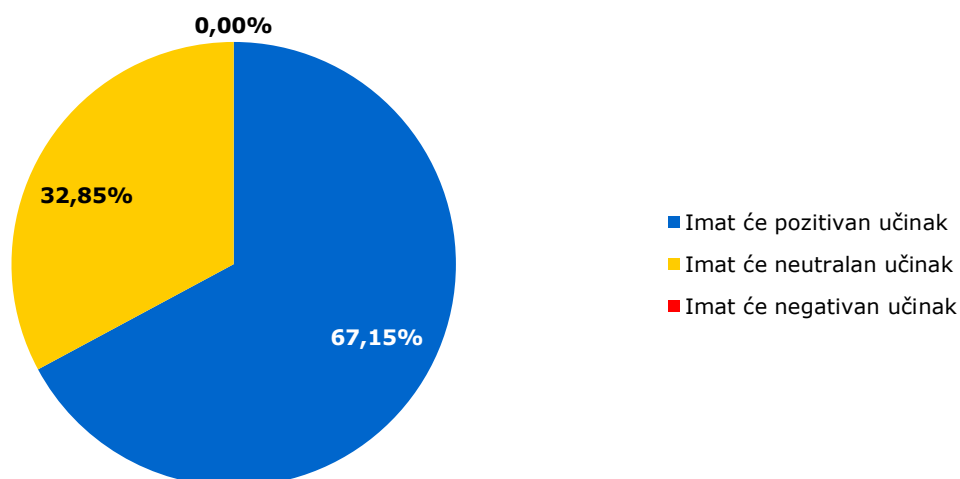

66% poduzeća planira nova zapošljavanja u sljedeće tri godine, od čega 17,5% planira zaposliti više od 20 novih zaposlenika, što je manje nego u prethodnoj godini. Približno 14% poduzeća planira smanjiti broj zaposlenika u sljedeće tri godine, što je znatno povećanje u odnosu na prošlogodišnjih 6%.

Schengenski prostor, uvođenje eura i EU fondovi

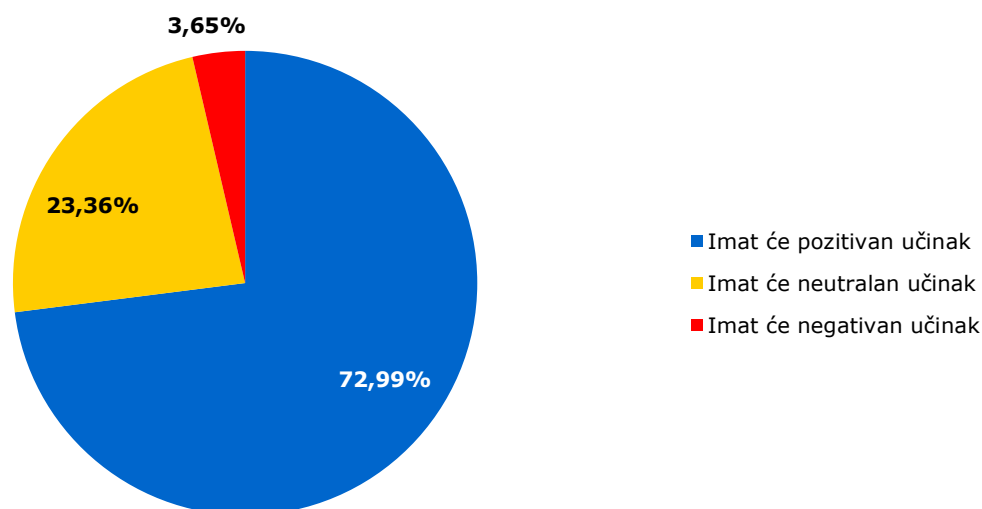
67% smatra kako će ulazak Hrvatske u schengenski prostor imati pozitivan učinak na njihovo poslovanje. Niti jedan ispitanik nije naveo negativan učinak pridruživanja za njihovo poslovanje.

Kako će se ulazak Hrvatske u schengenski prostor odraziti na vaše poslovanje?

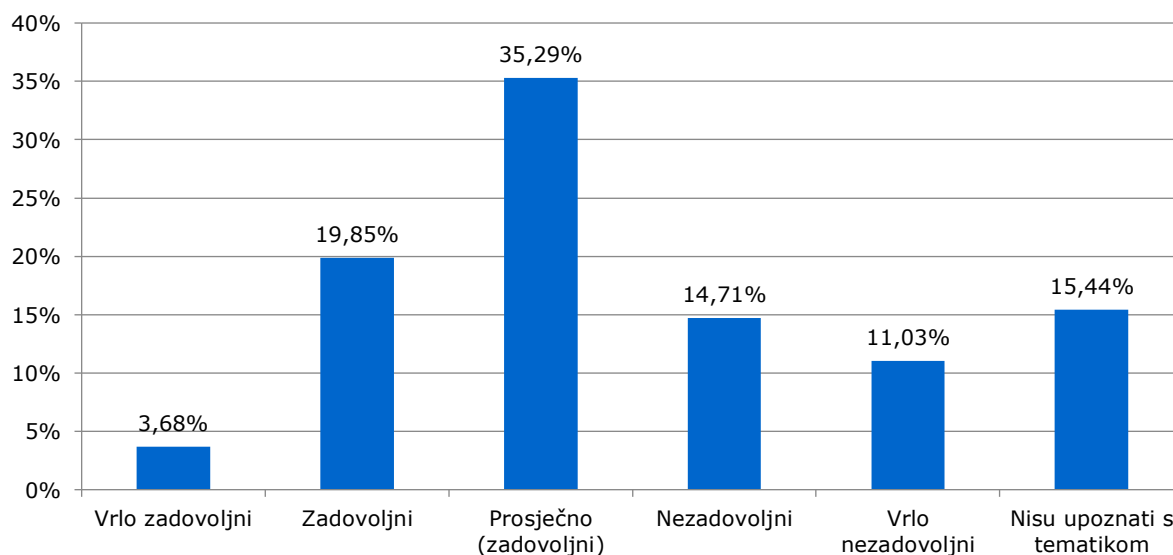
73% ispitanika smatra kako će uvođenje eura u Hrvatskoj imati pozitivan učinak na njihovo poslovanja, dok svega 4% smatra ga negativnim.

Kako će uvođenje eura u Hrvatskoj utjecati na vaše poslovanje?

Dostupnošću i tempom korištenja EU fondova za poduzeća zadovoljno ili vrlo zadovoljno je 23,5% ispitanika, 35% njih prosječno je zadovoljno, a 26% je nezadovoljno ili vrlo nezadovoljno. 15,5% ispitanika nije upoznato s tematikom.

Jeste li zadovoljni dostupnošću i tempom korištenja EU fondova za poduzeća (direktno ili odabirom na javnim natječajima)?

Zaključak

U protekloj godini poslovanje se za 67% ispitanika poboljšalo. Usporedbom nekoliko prethodnih godina, ukoliko izostavimo 2020. koju je u najvećoj mjeri obilježila pandemija, u 2022. raste broj za poduzeća koja bilježe pogoršanje poslovanja. U 2022. kod većine ispitanika (51%) rastao je broj zaposlenih, što je bolje nego u 2021. godini (48%).

Sveukupno iskustvo poslovanja u Hrvatskoj približno 59% ispitanika ocjenjuje kao dobro ili vrlo dobro.

53% ispitanika primjećuje poboljšanje uvjeta poslovanja u posljednjih pet godina. Inflacija i rastući troškovi energenata uopće nisu bili u fokusu gospodarstvenika u 2021., da da bi u ovogodišnjem istraživanju zauzeli središnje mjesto kao glavni ograničavajući faktori u poslovanju. Nedostatak odgovarajuće radne snage koji je prethodne godine bio prvom mjestu, sada je zauzeo treće mjesto.

Uspoređujući Hrvatsku s drugim zemljama SIE, 20% ispitanika uvjete poslovanja u Hrvatskoj ocjenjuje boljima, dok 28% smatra da su uvjeti poslovanja lošiji nego u drugim državama, 52% ih smatra usporedivim. Najvećim nedostacima poslovanja u Hrvatskoj u usporedbi s državama SIE navode se malo tržište, sporost administracije i dostupnost i kvaliteta radne snage.

U sljedeće tri godine 74% poduzeća, članova AmCham-a planira širenje poslovanja u Hrvatskoj, dok smanjenje planira 5%. Rezultati za 2022. godinu slični su pandemijskoj 2020. godini što ukazuje na povećani oprez poduzeća i očekivanje mogućih negativnih utjecaja na poslovanje.

67% smatra kako će ulazak Hrvatske u schengenski prostor imati pozitivan učinak na njihovo poslovanje. Niti jedan ispitanik nije naveo negativan učinak pridruživanja za njihovo poslovanje. 73% ispitanika smatra kako će uvođenje eura u Hrvatskoj imati pozitivan učinak na njihovo poslovanje, dok svega 4% smatra ga negativnim. Dostupnošću i tempom korištenja EU fondova za poduzeća zadovoljno ili vrlo zadovoljno je 23,5% ispitanika, 35% njih prosječno je zadovoljno, a 26% je nezadovoljno ili vrlo nezadovoljno. 15,5% ispitanika nije upoznato s tematikom.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr